

Eesti Rohelise Liikumise tegevuse kokkuvõte

juuli – august 2003 (9)

Armas Eesti Rohelise Liikumise liige,

Loodus sammub raudse järjekindlusega oma kidlat rada ning taas on päral sügis oma tuulte ja lehesadudega. Praegu undub isegi pisut uskumatu, et suvel olid ilmad, mille lakkamatust päikeselõõsast varju leidmine tekitas lausa raskusi. Kuid ka sügis pakub nii mõndagi mõnusat – näiteks leidub metsas hulgaliselt erinevaid seeni, mida mina olen küll juba mitmed ämbritäied koju tassinud. Tunnen isegi teatud samastumist siilidega lapsepõlves nähtud multifilmides ☺.

Kuigi suvi on puhkuste aeg, oli Eesti Roheline Liikumine siiski ka juulis ning augustis toimetamist täis. Järveküla spordibaasis toimusid ERL-i esimesed suvepäevad, planeeringute töörühm on tegelenud mitmete valupunktidega, arutelusid ning läbirääkimisi on toimunud säästva tarbimise ning Euroopa Liidu laienemise teemadel. Sellest ja muustki saate lähemalt lugeda käesolevast teabelehest.

Kaunist sügist soovides,

Hanna Maran
teabelehe toimetaja

Suvepäevad

Et panna suvele vääriline punkt ja koondada uueks tööhooajaks liikmeid, said korraldatud esmakordselt Eesti Rohelise Liikumise suvepäevad. Vaatamata suhteliselt väikesearvulisele osavõtjaskonnale olid suvepäevad siiski sisukad ja pakkusid mõnusat meelelahutust nendele, kes kohale olid tulnud.

Millest siis jäid ilma need keda meiega ei olnud?

Küllastati ökoehituse näidisobjekti, kus demonstreeriti ökoehituse põhimõtete järgi toimuvaid renoveerimistöid. Sealt sai uusi ideid ja lahendusi igaüks - nii professionaalne ehitaja kui ka selle alaga mitte kokkupuutuv inimene. Ökoehituse põhimõtted lähtuvad ju säästlikust looduskasutusest ja seega avavad uued suunad loodushoidlikus mõtteviisis.

Tutvustati ERL metsatoimkonna tegemisi, kuna just vahetult enne oli toimunud metsatoimkonna korraldatud metsaaudiitorite koolitus.

Osalemine vestluringis planeeringutega seonduvate probleemide teemal andis igaühele

juurde julgust ja teadmisi võimaluste kohta kodukohas asjasse sekkuda ja halbu planeeringuid parandada või nende kehtestamist ära hoida.

Kuidas looduses vääriselupaiku ära tunda? Need, kes kohal olid, juba teavad ja oskavad seda, sest kogunud asjatundja näpunäidete abil said nad vääriselupaikade leidmist ise metsas harjutada, saades kogu protsessist suure emotsionaalse naudinguga.

Suvepäevalised said osa võtta ühisest õhtusöögitagemisest ja nautida värsketest mahepõllundusesaadustest valmistatud toitu.

Meenutamist väärrib kindlasti peoõhtu, mille juurde kuulus traditsiooniliselt saun järve kaldal, praksuv tuli kaminas ning mõnus seltskond. Tuju hoidis hommikuni üleval meeleolukas vinüülplaadidisko.

Täna kõiki, kes leidsid aega ja viitsimist niigi üritustetihedal suvel kaasa lüüa!

Jaanus Välja
ERL tegevdirektor

Kokkuvõtted tööruhmade tegevusest

Metsanduse tööruhm

Metsarühm- kuidas seni, kuidas edasi?

Suvi on möödunud ja taas käes kooli- ning tööaeg. Aktiivsemalt on tegevust jätkamas ka metsarühm ning nagu ikka, on häid plaane rohkem kui aega ja võimalusi. Tahame algaval hooajal meie käsutuses olevaid ressursse efektiivselt kasutada ja järjestada tegevusvaldkonnad õigete prioriteetide alusel. Eesti Rohelise Liikumise ligi 400-st liikmest on peaaegu 200 märkinud üheks huvivaldkonnaks metsanduse. Seetõttu anname seekord laiema pildi sellest, millega metsarühm üldisemalt tegeleb ja mis on kavas lähiajal. Soovime, et metsarühma töö oleks senisest enam seotud ERL liikmete arvamusel ja annaks kõigile soovijatele võimalust ka ise kaasa lüüa ning midagi ära teha. Pühendagem siis tavapärasest pisut enam aega metsarühma tegevustega tutvumisele ja kindlasti ka omaenda metsateemaliste ideede ning mõtete koondamisele.

Metsandus kui oluline osa ERL tööst

Nagu metsateema on olnud Eesti keskkonkaitselise diskussiooni lahutamatu osa, on ka metsarühma tegevus olnud ERL identiteeti suuresti määrav. Metsatoimkond ise on ERL üks aktiivsemaid ja ühtlasi vanemaid tööruhmi. Ilmselt on see osaliselt tingitud ka metsanduses levivate probleemide tõsidusest ja laiast levikust.

Eesmärgid ja tegevuspõhimõtted

ERL metsatoimkonna tegevuse eesmärk on metsade keskkonnasõbraliku ja aruka kasutamise edendamine Eestis. Selleks püüame avalikkust teavitada probleemidest ja tähelepanu vajavatest teemadest, viime läbi praktilisi uurimusi metsanduse olukorda kajastavate või parandada aitavate tulemuste saamiseks ning osaleme metsandusega seotud valitsuskomisjonide ja muude töögruppide töös. Nagu enamus kogu ERL tööst, on ka suur osa meie tegevustest projektipõhine. See tähendab, et mõne konkreetse idee teostamine toimub meie poolt koostatud ja mõne muu organisatsiooni või asutuse poolt rahastatava projekti raames.

Kuigi metsarühma töö on suunatud peamiselt Eesti metsanduse olukorra parandamisele, on aktiivne rahvusvaheline koostöö meie tegevuse

lahutamatu osa. Kuna tegutseme Euroopa Liidu (EL) mõjupiirkonnas ja peame arvestama eelseisva liitumisega, omavad EL poliitilised otsused Eesti metsandusele kahtlemata suurt mõju. Seetõttu tuleb nii kasuliku töö jätkamiseks kui valitsusele surve avaldamiseks ka meil sageli kahjuks käia ringiga läbi Brüsseli. Mõnel juhul on vaid nii kuulda meie häält ja nõudmisi.

Metsanduse tööruhma keskkonnapoliitika ja täpsemad eesmärgid on üks osa ERL üldisest keskkonnapoliitikast, mida võite lugeda Rohelise Liikumise kodulehel, aadressil <http://www.roheline.ee/index.php3?what=docs/poliitika.html>. Seoses metsanduse muutuva olukorraga vajavad ka need põhimõtted regulaarselt uuendamist ja täpsustamist. Ootame selles osas kõigilt liikmetelt kommentaare ja parandusettepanekuid.

Peamised tegevusvaldkonnad

Tõenäoliselt on üks olulisemaid metsatoimkonna tegevusi viimastel aastatel olnud vari-metsandusvastane teavitustöö ja sellega seonduvad uurimused. Oleme mitmel korral püüdnud hinnata varimetsanduse probleemi tõsidust ja täpsemalt ka ebaseaduslike tegevustega seotud raiu tava puidu osakaalu. Hiljuti valmis järjekordne uuring, mille tulemused on jätkuvalt muret tekitavad. Meie hinnangul on pool kuni kolm neljandiku erametsadest raiutavast pui-

dust seotud mõne ebaseadusliku tegevusega. Metsarühm peab ebaseaduslike tegevuste suurt levikut ja varimetsanduse vohamist äärmiselt tõsiseks probleemiks, kuna see kahjustab nii puidutööstust kui riiki majanduslikult ja sotsiaalselt, keskkonnale ja metsale tekitatud kahjustest rääkimata. Lisaks on seetõttu kogu Eesti metsandus omandamas ka rahvusvahelisel tasemel halba mainet.

Teine tegevusvaldkond on metsamajandamise sertifitseerimise toetamine ja edendamine ning vastavate edusammude teavitamine rahvusvaheliselt. Nagu enamus keskkonnaorganisatsioonide maailmas, peab ka Eesti Roheline Liikumine olemasolevatest metsasertifitseerimissüsteemidest ainsaks usaldusväärseks FSC (*Forest Stewardship Council*: vt. ERL teabeleht nr. 8) süsteemi. Praeguseks ajaks on kogu meie riigimets sertifitseeritud FSC säästva metsamajandamise skeemi järgi ja lähiajal on oodata edusamme ka erametsaomanike seas. Kui varimetsanduse levik on meie must plekk, siis sertifitseerimise osas oleme olnud ühed eesrindlikumad kogu Euroopas. Kuna kogu Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) poolt majandatav mets sertifitseeriti tervikuna, oli see üks suuremaid sertifitseeritud alasid kogu Euroopas; kogu maailma sertifitseeritud metsade pindala kasvas tänu RMK initsiatiivile umbes 5% võrra.

Metsarühm on senini kasutanud iga võimalust, et meie positiivset arengut selles vallas tutvustada rahvusvaheliselt nii keskkonnaorganisatsioonide kui poliitikute seas. Samuti oleme alustanud vabatahtlike audiitorite projektiga, mille raames saavad metsast huvitatud inimesed rohkem teada FSC-st ja võivad ka ise metsas käies FSC kriteeriumitest lähtuvat metsamajandamise kvaliteedi hindamist proovida. Koostöös RMK-ga on kavas juba selle aasta lõpupoole alustada laiema FSC-d tutvustava ja propageeriva kampaaniaga, mille raames toimuksid külaskäigud RMK-sse ja mõnda sertifitseeritud puidutööstusettevõttesse. Samuti on kavas propageerida FSC sertifikaati omavaid kaupu.

Aktiivselt on ERL metsarühma esindajana osalenud mitmete valitsuskomisjonide ja töörühmade töös ning metsandust puudutavate

õigusaktide ja muude riiklike dokumentide koostamisel ja väljatöötamisel metsarühma kordinaator Rein Ahas. See on pidevalt jätkuv ja keeruline töö, mis vajab ühtaegu nii pühendumist kui kannatlikust. Sageli jäetakse meie ettepanekud ilma põhjenduseeta kõrvale või püütakse läbi suruda sätteid, mis on selgelt kahjulikud nii loodusele kui majandusele. Käesoleval aastal on peamine töö selles vallas olnud uue metsaseaduse koostamises osalemine, mis hakkab ka vilja kandma: tõenäoliselt valmib uus metsaseadus veel käesoleva aasta sees. Siiski ei lõpe sellega meie osalus, kuna koostamist ootavad mitmed eeskirjad ja määrused.

Koos Teiega edasi?

Kuigi peame oma senist tegevust tulemusrikkaks, on selge, et strateegiad ja visioonid vajavad uuenemist ja täiendamist. Oleme lisaks käimasolevatele tegevustele asunud uute ideede ja plaanide väljatöötamisele järgmiseks aastaks ja ka pikemaks perioodiks. Väärtustades ERL liikmeid, soovime kuulda ja arvesse võtta kõigi teie ideid, arvamusi ja ettepanekuid. Teretulnud on kõik ettepanekud võimalike teemade, projektide ja tegevuste kohta, mille ga teie arvates metsarühm võiks või peaks tegelema.

Samuti peame tähtsaks, et kõigil oleks soovi korral võimalus ka ise meie töös kaasa lüüa. Oleme selleks algatanud juba eelpool mainitud vabatahtlike metsaaudiitorite projekti, mis on mõeldud kõigile metsast huvitatud ja looduses liikuvatele inimestele. Projekti idee on anda võimalus praktiliseks tegevuseks metsas. Selleks tutvustame FSC hea metsamajanduse põhimõtteid ja sertifitseerimisskeemi ning proovime metsas käies ise hinnata meie metsade majandamise kvaliteeti lähtuvalt FSC hea metsamajandamise kriteeriumitest. Osalejatele avaneb seeläbi võimalus ennast metsateemal harida, saada teada rohkem sertifitseerimisest ja ühtlasi sellest, mida peetakse maailmas ja meil metsamajandamise puhul heaks ning kombineerida metsaskäimise ja loodusenautimise rõõmud praktilise ning sisuka tööga. Järgmine üritus selle projekti raames toimub juba oktoobris, kindlasti saadame vastavasisulise täpsema teate ka listi.

Hando Hain

metsarühm

056 679 888

hando@roheline.ee

Planeeringute jälgimise tööühm

Endiselt käib **Munalaiu sadama** keskkonnamõjude hindamise (KMH) protsess. ERL poolt juunis esitatud ettepanekutele laekunud keskkonnamõjude vastused olid valdavalt pealiskaudsed ja argumenteerimata. Samas soovis AS Tallmac keskkonnamõjude hindaja, et aruanne kinnitataks siiski võimalikult kiiresti. Probleem seisnes peamiselt selles, et Munalaiu sadama süvendustööde maht oli küllalt väike (1000 m³ setteid juba olemasolevast kanalist) ning KMH teostaja ei saanud töö eest sellist tasu, mille eest pidanuks eeldama nõuetekohase aruande koostamist. ERL tõi ministriumile välja töös esinenud puudused ning tegi ettepaneku võtta iseseisvalt vastu otsus: kas selliste puuduste olemasolul on võimalik aruannet kinnitada või mitte. Ministrium aruannet ei kinnitanud ning saatis ERL-ile, keskkonnamõjude hindajale ja KMH litsentsikomisjonile omapoolsed seisukohad, milles nõudis aruande täiendamist.

Praeguseks hetkeks on nii meie kui ka ministriumini jõudnud KMH koostaja poolt uus selgitus. Lähiajal võtab ministrium selle suhtes ilmselt ka seisukoha ja asi jõuab lõpplahenduseni.

...

Juulis-augustis jätkusid mitmed juba varem alanud protsessid. 9. juulil toimus Nõo valla volikogu istung, kus hoolimata elanike suurest vastuolekust kehtestati **Tuulemäe jäät meeskuse detailplaneering**. Eestimaa Looduse Fondi nõustamisel vaidlustasid kohalikud elanikud vallavalitsuse otsuse. Kuna sellele laekunud vastus oli argumenteerimata, kuigi seadus nõuab haldusorgani otsuselt põhjendatust, kaalub Laguja rahvas oma õiguste kaitseks kohtutee alustamist. Eesti Roheline Liikumine osales vaatleja ja nõustajana nii volikogu istungil kui ka sellele eelnenud rahvakoosolekutel, et aidata kaasa kohalike elanike huvide arvestatusele prügilajalamise protsessis. Kavas on osaleda ka kaebuse koostamisel.

...

Juulis käis ERL tutvumas **Nõmmeveski** kanjoniga Lahemaa Rahvuspargis, kuhu AS Maru kavandab **hüdroelektrijaama** rajamist. Samuti võeti Tallinna Linnakohtu kinnistusametist välja katastriüksuse moodustamise ärakiri, millest selgus, et planeeritava Elektrijaama katastriüksuse sihtotstarbeks oli määratud "tootmismaa". Õigusaktide uurimisel selgus aga, et niisugune samm on seadustega vastuolus. Puudus ka kinnistu sihtotstarbe kinnitamiseks vajalik rahvuspargi eeskirjadega nõutav nõusolek Lahemaa

Rahvuspargilt. Lisaks selgus, et uus Planeerimiseseadus, mille järgi planeeringut menetleti, ei võimalda detailplaneeringu koostamise ülevõtmist eraõiguslikele isikutele looduskaitsealadel ja juhtudel, kus detailplaneeringuga muudetakse üldplaneeringut. Antud juhul olid esindatud mõlemad punktid – (1) AS Marule oli antud detailplaneeringu koostamise õigus ning (2) planeeringuga kavatseti muuta üldplaneeringut. Praeguseks peaks ERL osalusel koostatud Lahemaa Rahvuspargi selgituskiri olema juba Loksa valla ja arendaja käes. Vastust ootame septembri lõpuks.

...

Mõneti sarnased probleemid tulid esile **Peedu metsaparki** ühe eraisiku poolt kavandatava elamu detailplaneeringu arutelul. 2003. aasta algul toimunud avaliku väljapaneku ja arutelu järgselt otsustas Elva Linnavalitsus saata planeering täiendamisele ning suunas selle käesoleva aasta suvel teistkordselt avalikule välja panekule.

Kui esimese avalikustamise ajal kohaldus sellele Planeerimis- ja Ehitusseadus, siis teise avalikustamise ajal tuli lähtuda uuest Planeerimiseseadusest. Probleem seisnes aga selles, et Planeerimis- ja Ehitusseadus ei sätestanud eraõiguslikule isikule detailplaneeringu koostamise keeldu looduskaitsealal, Planeerimiseseaduses oli see aga sees. Nüüd tuleb leida lahendus ja ilmselt võetakse küsimus arutusele planeeringule järelevalvet teostavas Tartu Maavalitsuses. Lisaks Eesti Rohelise Liikumisele osalesid ka selles protsessis aktiivselt kohalikud elanikud.

...

Juulis-augustis tegeles ERL **Salme valla ranna-alade osäüldplaneeringu** küsimusega. Ehkki planeeringu avalik väljapanek oli toimunud ja planeering juba maavalitsuse järelevalveski käinud, võttis Salme vallavolikogu ERL pöördumise arutlusele ning koos asuti selgitama probleeme, mis olid planeeringu teksti ja kaarte uurides silma jäänud.

Põhiline vaidlusküsimus oli ehituskeeluvööndi vähendamine Järve maastikukaitseala ja Tehumardi memoriaali vahelise ala juures. Maakonnaplaneeringus ulatus ehituskeeluvöönd maantee (280-300 m) kuna intensiivsete murrutusprotsesside tõttu pidavat sel alal rannajoon maa suunas liikuma. Probleemiks on see, et vald oli vaidlusalusele alale maade tagastamisel saanud keskkonnateenistusest kooskõlastuse ehituskeeluvööndi kinnitamiseks 200 m ulatuses, kuid osäüldplaneeringule

kooskõlastuste andmisel seati tingimuseks selle sätestamine maanteeni. Keeluvööndi ulatumist maanteeni toetas ka keskkonnaministeerium. Heausksed omanikud aga pidasid seda põhjendamatuks ja nende õigusi rikkuvaks lahenduseks. Praeguse seisuga on soovitanud planeeringu kehtestamist edasi lükata ka Säästva Eesti Instituut, kuniks saavad valmis nende projekti "Saaremaa rannikute väärtused ja kaitse" Järve-Tehumardi pilootalaga seonduvad tööd, mis ala kasutuse osas lahenduse peaksid pakkuma. Kuna planeeringus oli probleeme ka kooskõlastustega, (puudus muinsuskaitse, kooskõlastus, keskkonnaministeeriumi kooskõlastus kaitsemetsade juhtfunktsiooni muutmise kohta jne.) arutas ERL küsimust osapooltega ning soovitas planeeringule kooskõlastused muretseda ja dokumentatsioon korda teha.

Planeeringute jälgimisest ja planeeringu-protsessides osalemisest oli juttu ka ERL suvepäevade tööseminaril 22-24. augustil. Rääkisime sellest, kuidas osaleda, mida protsessides tähele panna ja kellelt küsida, samuti rääkisid oma varasematest planeerimisprotsessides osalemise kogemustest ERL liikmed. Kõigil liikmetel, kes planeeringute **töörühmas osalemise** vastu huvi tunnevad, on võimalik töösse lülituda või saada täiendavat infot, **saa-tes kirja meiliaadressil liis@elfond.ee**. Osalus on igati oodatud ja vajalik.

Liis Keerberg

Planeeringute jälgimise töörühma koordinaator

□□□□

Säästva tarbimise töörühm

Pesupulbrite, puhastusvahendite ja nõude pesuvahendite uurimise projekti raames toimus augustis koosolek Vilnuses, kus arutati kampania materjalide trükkimist ning seda, milliseid analüüse lasta laborites pesuainetele teha.

...

Toimusid kohtumised tuntud „Mini Riski“ seeria tootja Henkeliga ja Eesti Keemiatööstuse Liiduga (EKL), et luua koostööd õige doseerimise propageerimiseks ning ökomärkidega toodete reklaamimiseks. Kahjuks ei leidnud need ideed EKL poolt eriti sooja vastuvõttu. Seevastu Henkeliga õnnestus kasulikku infot vahetada ning panna alus lähedasemaks ja tulemuslikumaks suhtlemiseks tulevikus.

...

Hiiu maal Reigis toimus 22 osavõtjaga säästva tarbimise laager, kus arutati säästva tarbimise võimalusi ja raskusi igapäevaelus ja matkati metsikus sääskederohkes Põhja-Hiiu maa looduses.

...

Säästva tarbimise töörühma koordinaator Allan Kokkota pidas Sauga koolis kümnele noorele säästva tarbimise teemalise loengu.

□□□□

Euroopa Maasõprade koostööprojekt Euroliidu põllumajanduspoliitika mõjutamiseks

Käesoleva aasta 1. juulil ehk siis keset südasuve algas Euroopa Maasõprade (FoE) võrgustikku kuuluvate keskkonnaorganisatsioonide uus rahvusvaheline koostööprojekt, mille ees-

Alates maist on Prisma keti kauplustesse müüki pandud loodussõbraliku toote logoga 30-kroonisest riidekottidest juba 610 endale tänuväärseid kasutajad leidnud.

...

ERL-i kuus noort liiget viibisid seitse päeva Leedus keskkonnateemalises laagris. Nende päevade jooksul arutleti selle üle, kuidas keskkonnasõbralikumalt elada ning jõuti ka Auksatija rahvuspargis kanuudega sõita.

...

Ettevalmistamisel on mitmeaastane projekt LIFE Environment fondi ja juba alustatakse ka uue põneva projektiga, milleks on säästvaid eluviise propageeriva rändkäpiknukuteatri näidenditega esinemised lasteaias ja esimese klassi lastele.

Allan Kokkota

Säästva tarimise töörühma koordinaator

märgiks aidata kaasa Euroliidu põllu majanduspoliitika "rohelistemaks" muutmisele. Peastundmuseks saab olema 6.-8. novembril Krakovis peetav konverents "Eurolaienemine ja põllumajandus", kuhu ka Eestist mitu huvilist sõita

võib. Konverentsi ettekannete põhjal koostatakse ühine inglisekeelne raamat, mis tõlgitakse rahvuskeeltesse ning täiendatakse kohalike heade ja halbade näidetega europõllumajanduspoliitika rakendamisest. Projekti kooridinaator on Martin Konecny, tšehhi päritoluga keskkonna-aktivist, kes tegutseb FoE Brüsseli kontoris ja ootab praegu kõikidest liikmesorganisatsioonidest ning põllumajandusringkonda-

dest kommentaare FoE kodulehel üles riputatud deklaratsiooniprojektile, mis on plaanis Krakovis vastu võtta. Eesti Põllumajandus ja – Kaubanduskoja esindaja Olavi Kreeni kommentaar on juba koos teiste laekunud kommentaaridega kõigile tutvumiseks üles riputatud. (<http://www.foeeurope.org/events/krakow/declaration-comments.htm>).

□□□□

Euroalaienemine ja põllumajandus: mis siis hetkel päevakorral on?

2004. aasta 1. mail ühinevad Euroopa Liiduga (EL) kümme uut liikmesriiki ja kohe hakkavad nende maade põlluharijad saama ka rahalisi toetusi EL ühtse põllumajanduspoliitika (*Common Agricultural Policy: CAP*) reeglite kohaselt. Uute liikmesriikide põllumajanduses töötab praeguste liikmesriikidega võrreldes suhteliselt rohkem inimesi ja samas on sinne tootmistegevus vähem intensiivne ja seega looduskeskkond paremini kaitstud ning mitmekesisem. On täiesti võimalik, et väiksemad perefarmid mõne aja möödudes konkurentsipoliitikas lihtsalt välja tõrjutakse ja valdama hakkavad suurtootmisega tegelevad majandid, suureneb väetiste ning pestitsiidide kasutamine, leivad supermarketite ketid.

2003. aasta juunis võttis Euroopa Liit küll vastu põllumajanduspoliitika reformi, kuid kahjuks ei suuda see minevikus tehtud vigade jätkamist ära hoida. Samas on liituvatel riikidel tuua mitmeid praktilisi näiteid, kuidas ka praeguse CAP raames on võimalik üsna mitut moodi tegutseda – nii keskkonna sõbralikult kui vaenulikult. Maaeluarengu programmid ja agrokekkonnameetmed annavad võimaluse põllumajanduse säästlikuks arenguteeks. Kas me seda teed aga läheme, sõltub juba kohalikest põllumajanduspoliitikutest.

FoE koostööprojekt ja Krakovi konverents püüavad tõmmata avalikkuse ja otsuselangetajate tähelepanu olemasolevatele rohelisematele valikutele ja võimalustele maaelu arendamisel.

Krakovi deklaratsiooni projekt:

1. Keskkonnaorganisatsioonid pöörduvad liituvate riikide juhtide poole palvega rakendada euroliidu ühtset põllumajanduspoliitikat viisil, mis toetab kohaliku toiduainetootmise säästlikkust, mitmekesisust ning kõrget kvaliteeti. Eriti soovitatakse:

- võtta õppust EL-15 riikide kogemusest, et intensiivne põllumajandustootmine on tagajärjena kaasa toonud mitmeid ebatervislikke toidusaadusi, keskkonnaseisundi vaesumise, maaelu alla käigu ja paljude kunagiste hästitoiminud põllumaja pidamiste mahajätmise;
- seada eeskujuks nende liikmesriikide kogemused, kellel on õnnestunud põllumajandusfonde suunata säästvasse toidutootmisse;
- mitte toetada sellist intensiivset põllumajandust, mis seab kvantiteedi nimel ohtu kvaliteedi;
- kasutada vähemalt 50% maaeluarengu toetustest keskkonnasõbraliku põllumajanduse ja säästva maamajanduse edendamiseks.

2. Keskkonnaorganisatsioonid ootavad, et EL-25 juhid alustaksid läbirääkimisi ühtse põllumajanduspoliitika radikaalseks reformimiseks, et luua poliitika, mis edendab kohaliku farmimajanduse alalhoidlikkust, kvaliteeti ja mitmekesisust, eriti aga:

- kaitseb keskkonnahoidlikke tootmistehnoloogiasid;
- tugevdab keskkonna- ja tervisekaitse kattu- vaid seadusesätteid, piirates näiteks kahju- like pestitsiidide kasutamist, geneetilisel- muudetud organismide loodusesse laskmist ja muud sarnast toiduainete tootmise prot- sessides;
- seab eesmärgiks, et maaeluarengu toe tused soosivad toiduainete tarbimist võimalikult nende tootmise asukoha lähedal;
- kõrvaldab eksporditoetused ja ei kahjusta arenevate riikide põllu meeste huviseid.

Keskkonnaorganisatsioonid pöörduvad ka **su- pemarketite** poole, et viimased astuksid samme säästva tarbimise edendamiseks ja kait- seksid tarbijate valikuõigusi, eriti:

- andes eelisõigused keskkonnasõbralikult toodetud toiduainetele, näiteks mahe põllu- majandustoodetele ja pestitsiidide mitte si- saldavatele toodetele;
- toetades kohalikke põllumajandustootjaid, eelistades kohalikult kasvatatud toiduai- neid ja mitmekesiseid kohalikke sorte, vä- hendades "toidumiile" ehk kaugust saadus- te tarbimise ja tootmise asukoha vahel;

- makstes põllumeestele toiduainete eest õiglast hinda;
- keskkonnaorganisatsioonid julgustavad **tarbijaid** sööma tervislikku toitu ja kaitse- ma keskkonda järgmiste vahenditega:
 - eelistades kohalikke toiduaineid;
 - ostes mahepõllumajandussaadusi;
 - süües rohkem puuvilja ja juurvilja;
 - tarbides vähem lihasaadusi.

Käesoleva deklaratsiooniprojekti koostasid all- järgnevad keskkonnaorganisatsioonid:

Euroopa Maasõbrad
GLOBAL 2000, Austria
Milieudéfense, Holland
Polski Klub Ekologiczny, Poola

Maret Merisaar
ERL Tallinna kontori juht

□□□□□

Euroopa Liit / rahvusvahelised kohtumised

18. augustil toimus Tallinnas kohtumine Soome parlamendi roheliste grupi ning erinevate Eesti erakondade esindajate vahel. Arutleti selle üle, millised on Euroopa Liiduga liitumise mõjud Eesti sotsiaal-, kaitse- ja keskkonnapoliitikale. Viimast küsimust käsitleti Läänemere koostöö näitel ning ettekande tegi Maret Merisaar Eesti Rohelisest Liikumisest.

Euroopa Liidu raames on Eestil kindlasti ker- gem nõuda Läänemere kuulutamist eriti tundli- kuks merealaks ja naftapuurimise ning ühe põh- jaliste naftatankerite keelustamist. Oluline on ka keskkonnakaitseliste mittetulundusühenduste ja roheliste erakondade koostöö Läänemere piirkonnas ning ühiste nõudmiste ja probleemide ülestõstmine Euroopa Liidu tasandil.

Teisest küljest, vaatamata juttudele aina suurenevast kodanikuühiskonna ja kolmanda

sektori organisatsioonide kuuldavõtmisest Eu- roopa Liidus, on senine Läänemere kaitse valdkonda puutuv praktika näidanud, et suur- tootjate *lobby*töö on pahatihti ikka mõjusam olnud, kui keskkonnakaitsjate oma. Kuivõrd võime uskuda Eurooliidu lubadust osalus de- mokraatia suurenemisele ja kuivõrd peame lep- pima kapitali kui "püha kuldse lehma" jätkuva ülemvõimuga keskkonna alaste küsimuste lahendamisel, näitab tulevik.

...

28. augustil toimus samuti Tallinnas kohtu- mine Soome parlamendi keskkonnakomisjoni liikmete ja Eesti keskkonnaorganisatsioonide esindajatega. Peep Mardiste tutvustas ERL-i tegevust ja mitte just kõige paremaid suhteid keskkonnaministeeriumi ning Riigikoguga.

Eesti Rohelise Liikumise rahvusvaheline koostöö

Seekordne ERL-i rahvusvahelist koostööd tutvustav rubriik on seoses 22. septembril toimuva Autovaba Päevaga transpordi valdkonnast. Anname ülevaate Eu-

roopa ühest suuremast säästvat transporti propageerivast organisatsioonist - Euroopa Transpordi ja Keskkonna Ühendusest.

European Federation for Transport and Environment: T&E

Euroopa Transpordi ja Keskkonna Ühendus (*European Federation for Transport and Environment: T&E*) on katusorganisatsioon, mis ühendab Euroopa transpordi ja keskkonnaprobleemidega tegelevaid valitsusvälisteid organisatsioone. T&E tegevuse peamiseks eesmärgiks on propageerida Euroopas säästlikku transporti, mis tähendab liikumist keskkonna suhtes vastutustundliku, ökonoomse ja sotsiaalselt õiglase transpordi suunas.

T&E loodi 1989. aastal ja praegu kuulub sinna 40 valitsusvälist organisatsiooni 20 riigist, sealhulgas Kesk- ja Ida-Euroopast. Ühenduse loomise ajendiks oli jõudmine arusaamale, et paljud poliitilised otsused, mis kutsuvad esile transpordi poolt põhjustatud keskkonnakahjusid, võetakse vastu Euroopa tasemel. Sinna hulka kuuluvad hindade kujundamine, sõidukite saastepiirangud, kütuse kvaliteedistandardid, maksud, infrastruktuuri rahastamine, õhukvaliteedi standardid, turvalisusnõuded jms.

T&E on ka üks kaheksast keskkonnaorganisatsioonist nn "Green 8"-s, mis tegeleb aktiivselt otse Brüsselis Euroopa Liidu institutsioonide lobbimisega. T&E tegevus hõlmab transpordi kõiki valdkondi, sealhulgas maantee-, raudtee-, õhu- ja veetransporti, kergliiklust ning nii kauba- kui ka reisijatevedu.

T&E tegevus jaguneb kolme programmi-valdkonda:

1. Transport ja majandus
 - transpordi hinnakujundus
 - infrastruktuur ja investeeringud
2. Transport ja keskkond
 - keskkonnavaline koostöö
 - tervise ja õhukvaliteedi parandamine
 - lennunduse ja kliimamuutuste seosed
 - reisijatevedu

3. Transport and ühiskond
 - mobiilsus ja sotsiaalsed muutused

T&E laseb väga tihti teostada erinevaid uuringuid ning avaldab ise aruandeid transpordi ja keskkonna valdkonnas oluliste teemade kajastamiseks. Samuti annab T&E välja kümme korda aastas ilmuvat bülletääni ning mitmesuguseid faktimaterjale ja seisukohavõtete asjakohastel teemadel.

...

ERL on T&E liige aastast 1998 ning 1999. aastast esindatud ka T&E 11-liikmelises juhatuses. ERL on osalenud T&E kampaanias "Tööd või uusi teid?" (*Jobs or Roads?*) ning teinud mitmeid kaastöid T&E väljaannetele.

Europe's voice for sustainable transport

European Federation for Transport and Environment

34 boulevard de Waterloo
B-1000 Brussels
Belgium

Telefon: +32-2-502 99 09
Faks: +32-2-502 99 08
E-post: info@t-e.nu

URL: www.t-e.nu

Eesti Roheline Liikumine meedias

Eesti Päevaleht

1. juuli 2003

Roheliste väitel on kolmveerand erametsadest raiutud puidust ebaseaduslik
Külli-Riin Tigasson

Eesti Roheline Liikumine tutvustas esmaspäeval keskkonnaministeeriumi ametnikele uut varimetsanduse uuringut, mille kohaselt on ligi 70 protsenti Eesti erametsades raiutavast puidust varutud ühel või teisel viisil ebaseaduslikult. Varimetsandust erinevalt defineeriva keskkonnaministeeriumi väitel on rohelistest poolt pakutud arv ülepaistatud.

Eesti keskkonnaministeerium käsitleb ebaseaduslikult varutud puiduna vaid seda, mis on kas varastatud või raiutud ilma loata. Ministeeriumi metsaosakonna juhataja Olav Etvergi sõnul moodustab ebaseaduslik raie seega alla kümne protsendi Eesti aastasest raiemahust.

“Meie hinnangul on 5-7 protsenti Eesti raiemahust ebaseaduslik,” ütles Etverk. “Ei saa öelda, et ebaseadusliku puidu kogus oleks läinud suuremaks.”

Esmaspäeval uut varimetsanduse uuringut esitlenud Roheline Liikumine nimetab aga ebaseaduslikult raiutud puiduks ka seda, mille varumise puhul on rikutud näiteks maksuseadusi.

“Vähemalt 60-70 protsenti Eesti erametsades varutud pui-

dust on ebaseaduslikult raiutud,” ütles Rohelise Liikumise metsatoimkonna juht Rein Ahas. “Seal on rikutud kas omandiõigust, metsa- või looduskaitseadusi, eriti suur osa tuleb maksuseaduste rikkumistest. Tänapäeva Eestis on paljud metsamajandajad seotud kuritegelike skeemidega. Ja rahvusvahelises mõistes ei ole vahet, kas puit on raiutud looduskaitsealalt või on rikutud maksuseadusi. See kõik on ebaseaduslik varimetsanduse produkt.”

Ahase sõnul ületavad Eesti aastased raiemahud tunduvalt metsa juurdekasvu.

“Eestis raiutakse hetkel üle 12 miljoni tihumeetri aastas, see ületab metsa loodusliku juurdekasvu,” märkis Ahas. “Iga aastaga kahaneb metsade bioloogiline mitmekesisus. Umbes kümne aasta jooksul võime selliste raiemahtude juures oma metsad täielikult laastada. Meile jäävad alles ainult noorendikud ja võsad.”

Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna juhataja Olav Etvergi sõnul ei ole aga Eestis probleemiks mitte suur raiemaht, vaid hoopis see, et maharaiutavate puude asemele ei istutata uusi.

“Meil ei ole täna probleem üleüldine raiemaht, vaid see, et me raiume mõnd puuliiki liiga palju,” ütles Etverk. “Raiutakse okaspuid, ei raiuta leppa ja haaba. Kui raiutakse ära männik, siis mändi tagasi ei istutata. Nii hakkab meie puistute koosseisu-

line struktuur kõvasti kalduma lehtpuude poole. Kui mina metsaomanikuna raiun maha kuusiku, siis peaksin sinna istutama peale okaspuu, mitte laskma seal lepal peale kasvada. Me peaksime mõtlema metsa väärtusele tulevikus.”

2001. aastal viis keskkonnaministeerium läbi 1995. ja 1996. aasta raielankide ülevaatusel, kust selgus, et kui enne raiet oli okaspuu enamusega puistuid 62 protsenti, siis peale raiet vaid 9 protsenti. Ülevaatusel selgus, et raielankidele olid peale kasvanud põhiliselt lehtpuud: enne raiet oli lehtpuu enamusega puistute osakaal vaid 22 protsenti, pärast raiet aga juba 47 protsenti.

Etvergi sõnul kavatab keskkonnaministeerium tuleva aasta riigieelarvest küsida senisest suuremaid summasid, et maksta erametsaomanikele toetusi metsa uuendamiseks. Etvergi hinnangul vajavad muutmist ka maksuseadused, et motiveerida erametsaomanikke senisest enam uut metsa istutama.

Lisaks sellele kaalub uut metsaseadust kirjutav keskkonnaministeerium võimalust hakata puidu kokkuostjaid litsentseerima. “Puidu kokkuostjate litsentseerimine annab umbes sama efekti nagu metallikokkuostjate litsentseerimine,” ütles Etverk, “siis antakse puidu kokkuostmise õigus mitte väga paljudel ja ainult väga kontrollitult.”

■ ■ ■ ■

Eesti Päevaleht
Postimees

5. juuli 2003

Looduskaitsejad võitlevad Kagu-Eesti prügila vastu
Tarmo Õueamaa

Kaks Eesti keskkonnaorganisatsiooni soovivad, et kohus tühistaks keskkonnaministri heakskiidu Kagu-Eesti prügila keskkonnamõtjude hindamise aruandele.

Eestimaa Looduse Fondi (ELF) ja Eesti Roheline Liikumise (ERL) väitel pole Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS-i juriidiliselt olemaski. Roheliste sõnul avaldab firma Nõo valla elan-

nikele survet, et need prügila rajamist toetaksid.

“Jäätmekestusega nõustujaile pakutakse nende maa eest kompensatsiooni parematel tingimustel kui vastu-olijatele,” ütles ELF-i jurist Kärt Vaarmann. “Sellega sisuliselt pressitakse elanikelt välja dokumente, mis on käsitletavad nõusolekuna prügila rajamiseks.”

ESTI PÄEVALEHT Postimees

10. juuli 2003

Nõolased ei suutnud peatada hiidprügila ehitust

Martin Pau

Nõo vallavolikogu näitas eile rohelist tuld Tartu ja Otepää vahele kavandatavale Kagu-Eesti regionaalprügilale, kinnitades kohalike elanike vastuseisust hoolimata prügila detailplaneeringu.

Nõo valda Laguja külla uue nüüdisaegseile keskkonnanormidele vastava prügimäe rajamise poolt hääletas Nõo volikogu 13 liikmest 9.

Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonna juhataja Peeter Eek ütles, et neil on keskkonnamõtjude hindamise aruande kohta 44 küsimust ja parandusettepanekut. “Neist 15-le jättis Nõo vald vastamata. Nüüd tegeleme roheliste küsimustele vastuste otsimisega,” ütles ta.

◆◆◆◆

Tund enne volikogu istungit kogunes Nõo vallamaja ette üle kolmekümne tulevase jäätmete laostamise koha naabruses elava inimese, kutsudes rahvaasemike üles prügila planeeringut mitte kinnitama. Varem on nad kogunud üle saja protestiallkirja. Veel volikogu istungiruumiski püüdsid nii Laguja elanikud, looduskaitsejad kui ka Lagujal elav volinik Mart Kreevald kallutada volikogu enamust prügila planeeringule «ei» ütlemale, viidates vajadusele lõplikku otsust veel põhjalikult kaaluda.

«Keskkonnauringud on tehtud poolikult, aga vallavalitsus on juba ammu põhimõtteliselt «jah» öelnud,» arvustas Laguja küla elanik Jaan Tigane. «Me

Eegi sõnul on Kagu-Eesti regionaalprügila projekt kaua veninud, kuigi ministeerium on püüdnud seda ärgitada. Eek lisas, et prügi mahu poolest, mida on aastas kuni 70 000 tonni, ei ole sinna regiooni tegelikult prügilat vaja. “Küsimus on selles, et transport läheks inimestele väga kalliks.”

saame kõik aru, et prügilat on tarvis, aga asukoht on vale.»

ASi Kagu-Eesti Jäätmekestus juhataja Tõnu Ruusamäe aga rõhutas, et viimaste nädalatega on tehtud palju Laguja küla ja naaberkülade elanike õiguste kaitseks. Ruusamäe mainis, et kinnistuomanikel on õigus nõuda oma maa ja maja eest kompensatsiooni.

Asukoha järgi Tuulemäe jäätmekestuseks ristitud 45 hektaril laiuv regionaalprügila võib kõige varem valmida 2007. aastal.

Eesti Roheline Liikumine ja Eestimaa Looduse Fond on vaidlustanud Tallinna halduskohtus keskkonnaministri otsuse kiita heaks Laguja regionaalprügila keskkonnamõtjude hindamise aruanne.

**Eesti
Roheline
Liikumine**
Estonian Green Movement-FoE

ERL Tartu

Pk. 318
Tartu 50002
Külastus: Tiigi 8-24
Tel: (07) 422 532
Fax: (07) 422 084
E-post: info@roheline.ee
URL: www.roheline.ee

ERL Tallinn

Pk. 1521
Tallinn 10402
Külastus: Tööstuse 3
Tel/faks: (0) 6 413 402
E-post: roheline@online.ee
URL: www.roheline.ee